

Tasa-arvo ja yhdenvertaisuussuunnitelma

Niemenrannan ja Salonpään kouluissa

Johdanto

- ▶ ”Oulun sivistys- ja kulttuuripalveluiden toiminnassa yhteinen lähtökohta on lasten ja nuorten yhdenvertaisuus ja tasa-arvo. Tasa-arvoisuuden periaatteet ovat tärkeitä kaikkien lapsi- ja nuorisoryhmien toiminnassa. Jokaiselle kouluyhteisön jäsenelle tulee tarjota yhdenvertaiset mahdollisuudet osallistua koulun toimintaan ja edistää elämäänsä. Oppiva yhteisö mahdollistaa osallisuuden ja aidot vaikutusmahdollisuudet. Yhdenvertaisuutta edistämällä voidaan ehkäistä syrjintää, lisätä ymmärrystä moninaisuutta kohtaan ja ennen kaikkea lisätä kaikkien kouluyhteisön jäsenten hyvinvointia.” (Oulun kaupungin opetussuunnitelma, luku 4)
- ▶ Yhdenvertaisuus-lain mukaan yhdenvertaisuudella tarkoitetaan sitä, että kaikki ihmiset ovat samanarvoisia riippumatta heidän sukupuolestaan, iästään, etnisestä tai kansallisesta alkuperästään, kansalaisuudestaan, kielestään, uskonnostaan ja vakaumuksestaan, mielipiteestään, vammastaan, terveydentilastaan, seksuaalisesta suuntautumisestaan tai muusta henkilöön liittyvästä syystä. Oikeudenmukaisessa yhteiskunnassa henkilöön liittyvät tekijät, kuten syntyperä tai ihonväri, eivät saisi vaikuttaa ihmisten mahdollisuuksiin päästä koulutukseen, saada työtä ja erilaisia palveluja - perusoikeudet kuuluvat kaikille.
- ▶ Tasa-arvo-lain tarkoituksena estää sukupuoleen perustuva syrjintä ja edistää naisten ja miesten välistä tasa-arvoa sekä parantaa naisten asemaa. Lain tarkoituksena on myös estää sukupuoli-identiteettiin tai sukupuolen ilmaisuun perustuva syrjintä.
- ▶ Tässä toiminnallisessa tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmassa kuvataan koulumme tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteutumisen nykytilaa sekä asetetaan kehittämiskohteita sekä niille toimenpiteitä lukuvuosille 2022-2025.

Nykytilan kartoitus; oppilaat/koti

- ▶ Kouluterveyskysely tehdään joka toinen vuosi ja sen tulosten pohjalta kehitetään toimintaa; koulun toiminta, oppilashuoltoryhmän toiminta, tiedotus koteihin sekä kotien ja oppilaiden osallistaminen.
- ▶ Kiusaamiskyselyn yhteydessä oppilailta kysytään tasa-arvoon ja yhdenvertaisuuteen liittyviä kysymyksiä.
- ▶ Oppilaat tekevät kiusaamiskyselyn kotona vanhemman kanssa.
- ▶ Kyselyn tulokset on käsitellä henkilökunnan kesken ja luokissa oppilaiden kanssa.
- ▶ Kysely tehdään jatkossakin sähköisenä, mutta varmistetaan vastaaminen

Tasa-arvoon ja yhdenvertaisuuteen liittyvät kysymykset kiusaamiskyselyn yhteydessä

- ▶ Koulussamme kaikkia kohdellaan samanarvoisesti/samalla tavalla. (kyllä/ei)
- ▶ Jos vastasit edelliseen kohtaan ei, missä asioissa kohdellaan eri tavalla?
- ▶ Koulussamme jokainen saa olla oma itsensä. (kyllä/ei)
- ▶ Jos vastasit edelliseen kohtaan ei, miten se näkyy?
- ▶ Oletko kokenut syrjintää koulussa? (kyllä/ei)
- ▶ Jos vastasit edelliseen kohtaan kyllä, valitse alla olevista vaihtoehtoja ne syyt, joista oletat syrjinnän johtuvan? (sukupuoli, terveydentila tai vamma, ikä, uskonto, ihonväri/syntyperä, perhetilanne, ulkonäkö, taidot tai muu)
- ▶ Jos valitsit edellisessä kohdassa vaihtoehdon muu, niin mikä syy on?
- ▶ Haluatko sanoa jotain muuta?

Nykytilan kartoitus; henkilökunta

- ▶ Koululla on ollut käytössä aiempi tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma.
- ▶ Suunnitelman asiat ovat toteutuneet käytännössä melko hyvin.
- ▶ Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusasiat vaativat kuitenkin syventämistä, asian moninaisuuden aktiivista esiintuomista sekä asenteiden ja arjen tekojen vahvistamista.
- ▶ Edellisessä kunta10-tutkimuksessa työyhteisö koettiin isoksi voimavaraksi, eikä esille tullut epätasa-arvoisuutta tai syrjintää.
- ▶ Kunta10-tutkimuksessa myös johtamiseen liittyen tasa-arvo ja yhdenvertaisuus koettiin toimivaksi.

Lähtökohdat

- ▶ Pohjana kaksi lakia: tasa-arvolaki ja yhdenvertaisuuslaki.
 - ▶ Tasa-arvolain tarkoitus on naisten ja miesten välisen tasa-arvon parantaminen, sukupuoleen perustuvan syrjinnän estäminen ja naisten aseman parantaminen erityisesti työelämässä.
 - ▶ Yhdenvertaisuuslain tarkoitus on turvata yhdenvertainen kohtelu ja estää syrjintä.
- ▶ Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmien teko on tullut pakolliseksi myös peruskouluissa vuonna 2016.

Yksikön kehittämiskohteet

- ▶ Oppilaiden ja kodin osallistamisen vahvistaminen
- ▶ Henkilökunnan tietoisuuden lisääminen (keskustelut ja koulutus) ja ylläpito
- ▶ Käytännön toteutus
- ▶ Käytännön toteutuksen seuranta ja suunnitelman päivitys tarvittaessa (väh. kolmen vuoden välein)
- ▶ Seuraavaa kyselyä tehdessä arvioidaan ja tarvittaessa muokataan tasa-arvo ja yhdenvertaisuuskysymykset

Käytännön toimenpiteet lukuvuonna 2024-2025

- ▶ Käytännön arjen kohtaamiset (oppilas-oppilas, oppilas-aikuinen ja aikuinen-aikuinen) ovat tärkein asia! Jokainen panostaa tähän!
- ▶ Luento oppilaille (paikallinen kansanedustaja), kevätlukukauden alussa?
- ▶ Luentoan liittyen kuvataide-näyttely tai joku muu vastaava aiheen käsittely luokissa (viime vuoden materiaalit käytettävissä)
- ▶ Järjestetään henkilökunnalle lukuvuoden 2024-2025 aikana koulutus (lyhyt luento + keskustelua koulun toimintamalleista ja käytännön arjen tilanteista)
- ▶ Tunne- ja turvataitovastaavat keräävät aiheeseen liittyviä materiaaleja sharepointtiin (jaottelu luokka-asteittain)
- ▶ Sharepointtiin kerätyn materiaalin käyttö luokissa oman luokan tunneilla
- ▶ Hyvinvointi-tiimin toiminta aiheeseen liittyen
- ▶ Tarvittaessa aiheen käsittelyä oppilaskunnassa
- ▶ Käytännön toteutuksen seuranta ja suunnitelman päivitys tarvittaessa (väh. kolmen vuoden välein)

Toimenpiteet vuosittain

- ▶ Henkilökunnalle koulutus tarpeen mukaan
- ▶ Käytännön arjen kohtaamiset (oppilas-oppilas, oppilas-aikuinen ja aikuinen-aikuinen) ovat tärkein asia! Jokainen panostaa tähän!
- ▶ Jokaisella luokalla on käytössä oman luokan tunnit (ryhmäyttäminen, tunne- ja turvataidot yms). Tuntiin käytettävä aika otetaan kaikista oppiaineista noin 1krt/vko.
- ▶ Johtoryhmä käy läpi suunnitelman joka kevät
- ▶ Toteutusta ja suunnitelmaa arvioidaan ja kehitetään kevään arviointi-vesossa
- ▶ Tunne- ja turvataitovastaavat päivittävät aiheeseen liittyviä materiaaleja sharepointtiin (jaottelu luokka-asteittain)
- ▶ Tarvittaessa aiheen käsittelyä oppilaskunnassa
- ▶ Käytännön toiminta (esim. Lucia-kulkue, tyttö-poika-järjestys, väri vaihtoehdot yms yms)
- ▶ Kouluterveyskysely tehdään joka toinen vuosi ja sen tulosten pohjalta kehitetään toimintaa; koulun toiminta, oppilashuoltoryhmän toiminta, tiedotus koteihin sekä kotien ja oppilaiden osallistaminen.
- ▶ Käytännön toteutuksen seuranta ja suunnitelman päivitys tarvittaessa (väh. kolmen vuoden välein)

Toimintamallit

TOIMENPIDE	KUVAUS
PUHUTAAN	<p>Ensimmäinen tavoite ja toimenpide on puhua enemmän tasa-arvosta ja yhdenvertaisuudesta. Tavoitteena on käydä luontevaa ja avointa keskustelua tasa-arvosta ja yhdenvertaisuudesta sekä pohtia niitä yhteisesti.</p> <p>Koulun käytäntöjen, toimintatapojen ja oppiaineistojen arviointi tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusnäkökulmasta.</p> <p>Toimintasuunnitelmassa määriteltyjen kyselyiden ja niistä saatavien tietojen käyttö.</p>
PUUTUTAAN	<p>Toinen tavoite on eriarvoiseen kohteluun herkästi puuttuminen sitä havaittaessa. Epäasiallinen toiminta tulee tunnistaa, nimetä ja saattaa tietoon (huoltaja, rehtori jne.). Havaitseminen koskee koko kouluuyhteisöä.</p>
KEHITYTÄÄN	<p>Kolmas tavoite ja toimenpide on a) seurata sekä seurata Oulun kaupungin sekä yhteiskunnan tasa-arvo ja yhdenvertaisuuskeskustelua ja tiedottaa siitä b) käyttää oman havainnoinnin (ja kyselyiden tuottamia) tietoja sekä itsearviointia toiminnan tavoitteellisessa suunnittelussa. Näiden perusteella voidaan suunnitella uusia toimintoja havaittujen epäkohtien muuttamiseksi.</p>

Arviointi

- ▶ Kevään arviointiveso ja/tai muut henkilökunnan kokoukset
- ▶ Johtoryhmän kokoukset
- ▶ Oppilaskunnan kokoukset
- ▶ Vanhempaintoimikunta